

**PLAN MOT KRÄNKANDE
BEHANDLING,
TRAKASSERIER**

samt

**AKTIVA ÅTGÄRDER MOT
DISKRIMINERING**

**HERRGÅRDSCYMNASIET
2024/2025**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Syfte och mål

1.1 Delaktighet

1.2 Jämställdhet

2. Hälsöfrämjande arbete

3. Förebyggande arbete

3.1 Undersöka

3.2 Analys

3.3 Sammanfattande analys

4. Aktiva åtgärder

4.1 Aktiviteter och tidsplan

4.2 Åtgärdsrutin

5. Följa upp och utvärdera

6. Bilaga 1 – Skolverket (www.skolverket.se)

1. SYFTE OCH MÅL

Alla skolor i Sverige ska varje år upprätta en plan mot kränkande behandling enligt 6 kap i skollagen (2010:800). Syftet med planen är att vi på Herrgårdsgymnasiet aktivt ska arbeta med elevernas lika rättigheter. Likabehandlingsarbetet regleras av två regelverk; Diskrimineringslagen (2008:567) och Skollagen (2010:800).

Från och med den 1 januari 2017 gäller nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering. Reglerna om aktiva åtgärder mot diskriminering finns i 3 kap. Diskrimineringslagen. Kravet på en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav på skriftlig dokumentation vilket vi har valt att redovisa i form av en *Plan mot kränkande behandling, trakasserier och aktiva åtgärder mot diskriminering* enligt 6 kap. 8§ Skollagen.

Lagarna ställer krav på att vi bedriver ett målinriktat arbete för att främja elevernas rättigheter och trivsel samt förebygga trakasserier och kränkande behandling. Arbetet med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter ska omfatta diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Skolan har också en skyldighet att genomföra arbetet med aktiva åtgärder enligt ett övergripande ramverk.

Tillsynsmyndigheter är Diskrimineringsombudsmannen <https://www.do.se/> och Barn- och elevombudet <https://beo.skolinspektionen.se/BEO/>.

1.1 Delaktighet

Eleverna är delaktiga i kartläggningar gällande trygghet och trivsel. Vid utvecklingssamtal och klasstid ges möjlighet till diskussion runt trygghetsfrågor.

Vårdnadshavare (när elev är under 18 år) får fortlöpande information kring närvaro via skola24. Vid kontakt med skolan samt på utvecklingssamtal ges ytterligare information gällande skolans pågående arbete. Vårdnadshavare kontaktas om deras barn är inblandade i kränkningsärenden. Observera att det är skolan som äger ärendet och har utrednings- och åtgärdsskyldighet och måste utreda och åtgärda även om vårdnadshavare inte samtycker. Det är skolan som gör bedömningarna och vidtar åtgärder.

När elev är 18 år och äldre så sker inte kontakt med vårdnadshavare längre automatiskt utan endast med elevens samtycke. Närvaro samt betyg är dock allmän handling.

Rektor är ansvarig för upprättandet av plan mot kränkande behandling, trakasserier och aktiva åtgärder mot diskriminering. All personal i skolan skall vara väl förtrogen med planen och har ansvar för att följa denna samt hålla sig uppdaterad. En aktuell version av plan mot kränkande behandling finns tillgänglig på skolans hemsida.

1.2 Jämställdhet

Skolans arbete för jämställdhet omfattar bland annat elevers lika rättigheter och möjligheter oavsett könstillhörighet. Skolan ska synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevers lärande, val och utveckling.

Skolans värdegrund ska genomsyra hela utbildningen och all undervisning. Ett aktivt jämställdhetsarbete är en del i att skolans verksamhet ska vila på en demokratisk grund och respektera människors lika värde.

Skolans arbete för jämställdhet behöver kombineras med ett normmedvetet förhållningssätt för att undvika att skolan upprätthåller stereotypa föreställningar om kön.

Generella och oflekterade uttalanden om skillnader mellan könen kan riskera att förstärka de könsmönster som begränsar elever. En alltför stor tonvikt på skillnader mellan könen kan även medföra att elever inte känner sig inkluderade vilket i sin tur kan påverka kvaliteten på utbildningen. Det är viktigt att alla elever aktivt medverkar i samtal och undersökningar kring jämställdhet och normer för att inte skapa motsättningar mellan elever och för att alla elever ska känna sig inkluderade. Om elever kategoriseras utifrån kön istället för att bli sedda som individer kan normer som kopplas till kön förbli osynliga och riskera att cementeras istället för utmanas.

Ett förebyggande arbete mot sexuella trakasserier och andra kränkningar är ett sätt att verka för jämställdhet. Både personal och elever ska känna till och följa skolans rutiner när det uppstår situationer som behöver åtgärdas och följas upp.

2. HÄLSOFRÄMJANDE ARBETE

Planen som upprättas för 2024/2025 redovisas till personal i september. Genomgång av aktuell plan till elever sker därefter med hjälp av mentorer ut i klasserna och säkerställer att eleverna får likvärdig information.

Planerade främjande aktiviteter

- Systematiskt kvalitetsarbete: att använda och utgå från det kommunövergripande årshjulet och enhetens tidsplan för att utveckla det främjande och förebyggande arbetet samt stärka rutiner.
- Normmedvetet förhållningssätt: personalen ska stärkas i kunskapen om normer och arbeta utifrån detta förhållningssätt.

- All personal ska utgå ifrån skolans värdegrund i sitt bemötande av elever, vårdnadshavare och kollegor och skapa och vårda sina relationer.
- Utveckla arbetet med flexibel och tillgänglig lärmiljö för de elever som har behov av det eller behov av stöd samt utveckla arbetet kring normbrytande beteenden.
- Arbeta med riktade enkäter alternativt djupintervjuer för att kartlägga specifika områden/grupper.
- Vi fortsätter arbetet med att främja närvaro.

3. FÖREBYGGANDE ARBETE

Arbetet bygger på årshjulet för uppföljning och utvärdering

3.1 Undersöka

Underlag för kartläggning

Kurator sammanställer för föregående år och analyserar sedan materialet tillsammans med elevhälsan i slutet av vårterminen och därefter formuleras direkta och förebyggande åtgärder inför nästa års plan.

- Elevenkät höstterminen 2023 och vårterminen 2024
- Incidentrapporter
- Utredningar om kränkande behandling och trakasserier
- Olycksfall/tillbudsrapporter
- Uppföljning och utvärdering av tidigare plan mot kränkande behandling
- Utvärdering temadag
- Frånvaroanalys

3.2 Analys

Elevenkäter 2023/2024

Deltagandet i elevenkäterna fortsätter att öka. Höstens enkät hade en svarsfrekvens på 72 % medan vårterminen siffra är 75%. Vi fortsätter arbetet med att ytterligare öka deltagandet.

Den sammanlagda trygghetssiffran för Herrgårdsgymnasiet ligger på 93 - 95% utifrån de två enkäter som är genomförda och siffran är fortsatt hög och följer med en stigande svarsfrekvens.

I höstens undersökning på frågan kring grundläggande värden svarar 84 % av deltagande elever att de anser att lärare ger tjejer och killar samma förutsättningar. 90 % svarar att de anser att lärare och elever respekterar varandra.

I analysen av vårterminens enkät upplever majoriteten av eleverna på skolan att de får tillräckliga utmaningar i skolarbetet. 73% av eleverna skattar positivt på att lärarna får dem att tro på sig själva.

I tidigare undersökningar på frågor kring ordningsregler så visar resultatet att många elever upplever att de saknar inflytande samt att de ordningsregler som skolan har inte följs av elever i önskad utsträckning.

Incidentrapporter och tillbud

Åtta incidentrapporter inkom under 2023 och under 2024 har det till dags dato inkommit en incidentrapport. Underlaget visar att det är incidenter som rapporteras under både lektionstid och under undervisningsfri tid. Innehållet berör till stor del konflikter samt skadegörelse men även störande av ordning och vejpande inomhus. Analysen av incidentrapporterna har visat en överrepresentation av killar i resultatet.

Sammanlagt åtta tillbudsrapporter har inkommit under läsåret 2023/2024. Sju av dem handlar om utlösta brandlarm. Två olycksfall har inkommit.

Utredning om kränkande behandling och trakasserier

Nio utredningar om kränkande behandling har genomförts under föregående år vilket är jämförbart med tidigare. Under vårterminen 2024 har det genomförts 5 utredningar.

I analysen om kränkande behandling ser vi att flertalet sker på undervisningsfri tid.

Utvärdering av tidigare Plan mot kränkande behandling

Från föregående års plan ser att Skolverket har uppdaterat definitionen av vad som är att anse som en kränkning.

Arbetet kring trygghet är ständigt pågående och all personal har ansvar att hålla sig uppdaterad kring skolans rutiner och handlingsplaner.

3.3 Sammanfattande analys

Det systematiska kvalitetsarbetet gällande underlag för aktiva åtgärder och implementering av rutiner behöver utvecklas ytterligare. Under 2024/2025 så planerar skolkurator att med stöd av rektorer och mentorer arbeta för att ytterligare öka elevers deltagande i skolans undersökningar då det är en viktig del i skolans främjande och förebyggande arbete och ett underlag inför aktiva åtgärder.

Rutinen kring främja närvaro, anmälan till rektor samt incident och olycksfall/tillbudsrapporter bör fortsatt implementeras.

Vi har uppmärksammat att det på skolan förekommer ett negativt språkbruk mellan elever med koppling till diskrimineringsgrunderna kön, sexuell läggning, funktionsnedsättning och etnicitet och vi ser ett utvecklingsområde inom detta.

En del sociala ytor har uppdaterats med nya möbler och öppetiderna i cafeteria har utökats.

4. AKTIVA ÅTGÄRDER

Utifrån resultatanalys har två stora utvecklingsområden för Herrgårdsgymnasiet identifierats. Vi fortsätter arbetet med att främja elevers närvaro och förbättra det systematiska kvalitetsarbetet kring rutiner och dokument.

4.1 Aktiviteter och tidsplan

Fortsatt vuxennärvaro i skolans korridorer och bibliotek för att skapa trygghet.

Öka elevers deltagande i undersökningar.

Vi arbetar för ett aktivt elevråd.

Arbeta med värdegrundsfrågor på gruppnivå vid behov.

Elevhälsoteamet (EHT) samverkar med personal (förstelärare) och vidtar åtgärder efter att underlag (enkäter, elevens röst osv.) analyseras.

Öka elevers deltagande i framställandet av skolans ordningsregler.

Temadag planeras inför 2024/2025.

Systematiskt kvalitetsarbete

Extra fokus kommer ligga på följande punkter i årshjulet:

- Fortsatt implementering av rutiner.
- Skolkurator tar stöd av rektorer kring behovet att öka elevers deltagande i elevundersökningar.
- Utveckla arbetet kring elevens röst.

Aktiva åtgärder utifrån diskrimineringsgrunderna

Analysen visar att det i nuvarande underlag finns behov av särskilt riktat arbete utifrån diskrimineringsgrunderna gällande funktionsnedsättning, kön, sexuell läggning och etnicitet. Vi fortsätter under kommande läsår vårt arbete med att öka medvetenheten hos både elever och personal kring normer kopplat till respektive diskrimineringsgrund och begrepp.

Diskrimineringsgrund	Resultat	Analys
Funktionsnedsättning		Tillgängliga lärmiljöer Normer och Värdegrund
Sexuell läggning		Normer och Värdegrund
Kön		Normer och Värdegrund
Etnicitet		Normer och Värdegrund

4.2 Åtgärdsrutin

Det är viktigt att all personal uppmärksammar och agerar kring eventuella kränkningar och trakasserier. Herrgårdsgymnasiet följer den förvaltningsövergripande rutinen om det inträffar en händelse som misstänks omfatta diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Åtgärder	Tidsplan	Genomförande - ansvarig
Elevinflytande: elevråd och klassråd	Pågående	Rektor och mentorer
Öka deltagandet i elevundersökningar	Pågående	Mentor – rektor och skolkurator
Vuxennärvaro undervisningsfri tid (korridorer, matsal, cafeteria osv.)	Pågående	All personal
Åtgärder efter kartläggning av lärmiljön.	enl. årshjul	Rektor
Temadag	2024/2025	EHT/mentorer
Främja närvaro	Pågående	Rektor/All personal

5. FÖLJA UPP OCH UTVÄRDERA

För att säkra det systematiska kvalitetsarbetet följer likabehandlingsarbetet följande årshjul.

Tidpunkt	Aktivitet	Ansvar för genomförande	Deltagare
Augusti	Genomgång av viktiga begrepp, rutiner och dokument	Rektor	All personal
<i>Uppstart av läsår</i>	Återkoppling av resultat-analys för vårterminens enkäter/ kartläggning	Skolkurator	All personal
Augusti	Upprätta "Plan mot kränkande behandling, trakasserier samt aktiva åtgärder mot diskriminering" <i>Klar senast 31/8</i> Anmäla till nämnd Planen publiceras på hemsidan	Skolkurator Rektor Intendent	Elevhälsopersonal
September	Presentation av ny plan	Skolkurator	All personal
September	Presentationsunderlag: plan inkl. återkoppling av resultat-analys för vårterminens enkäter/ kartläggning Presentation för elever	Skolkurator Mentorer	Mentorer Elever
Oktober	Elevenkät om trygghet	Intendent	Mentorer
Oktober/November	Trygghetskartläggning Trygghetsvandring (låg- och mellanstadiet)	Skolkurator	Mentorer

November	Sammanställning enkätresultat	Intendent	Rektor och skolkurator
December	Resultatuppföljning Sammanställning och analys av: - enkätresultat - kartläggningar - incidentrapporter - utredningar av kränkning, trakasserier, diskriminering - skriftliga varningar - beslut - övrigt underlag	Skolkurator	Elevhälsopersonal
December	Delårsrapport <i>Klar senast i mitten av januari.</i>	Skolkurator	Elevhälsopersonal
Januari	Återkoppling av resultat-analys för höstterminens enkäter/kartläggning <i>Klar senast i mitten av januari.</i>	Skolkurator	All personal
Februari	Presentationsunderlag Presentation för elever, inkl. resultat-analys för höstterminens enkäter/kartläggning + begreppsgenomgång för eleverna.	Skolkurator Mentorer	Mentorer Elever
April	Elevenkät	Intendent	Mentorer
April/Maj	Sammanställning av enkätresultat	Intendent	Rektor och skolkurator
Maj	Elevers röst/kartläggning - Ev. trygghetsvandring	Skolkurator	Elever Mentorer
Maj	Resultatuppföljning	Skolkurator	Elevhälsopersonal

	<p>Sammanställning och analys av:</p> <ul style="list-style-type: none"> - enkätresultat - kartläggningar - incidentrapporter - utredningar av kränkning, trakasserier, diskriminering - skriftliga varningar - beslut - övrigt underlag 		
Juni	<p>Årsrapport</p> <p><i>Klar senast 30/6</i></p>	Skolkurator	Elevhälsopersonal
Juni/juli	Arbete inför upprättande av ny plan	Skolkurator	Elevhälsopersonal

6. BILAGA 1

Kränkande behandling, mobbning och diskriminering

Kränkande behandling, mobbning och diskriminering får inte förekomma i förskolor, skolor eller andra verksamheter som lyder under skollagen. Verksamheterna måste arbeta aktivt med att förebygga och åtgärda kränkningar. Här kan du läsa om skollagens nolltolerans mot kränkande behandling.

Kränkande behandling

Vad är definitionen av kränkande behandling?

Skollagens definition av kränkande behandling är ”ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet”. Både diskriminering och kränkande behandling är förbjudet i förskolor, skolor och andra verksamheter som lyder under skollagen. Skyldigheten att förebygga och åtgärda diskriminering respektive kränkande behandling regleras dock till stor del i olika lagar: diskrimineringslagen och skollagen.

Källa: 6 kapitlet 3 § skollagen.

[Diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier](#)
[Huvudmannens och verksamhetens ansvar för arbetet mot kränkande behandling](#)

Hur kan kränkande behandling ta sig uttryck?

Kränkande behandling i skollagens mening kan utföras av en eller flera personer och även riktas mot en eller flera personer. Ett barn eller en elev kan till exempel bli utsatt för kränkande behandling av personal eller av ett eller flera andra barn eller elever.

Kränkningarna kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. De kan vara synliga och handfasta eller dolda och subtila. Kränkande behandling kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar som slag, sparkar och knuffar, men kan även bestå av utfrysning eller hot. Kränkande behandling kan också förekomma digitalt, till exempel på sociala medier.

Bedömningen av vad som är kränkande behandling behöver alltid göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Här är några exempel på sådant som

Skolinspektionen eller Barn- och elevombudet i enskilda ärenden, utifrån de aktuella omständigheterna i dessa fall, har bedömt som kränkande behandling. Detta är alltså exempel på sådant som skulle kunna vara kränkande behandling:

- Att skolpersonal fotograferar eller filmar en elev som är i affekt utan elevens samtycke (Skolinspektionens beslut 2020-10-20 med diarienummer SI 2020:3427 och 2020-12-12 med diarienummer SI 2019:6258)
- Oproportionerliga fysiska ingripanden av skolpersonal (Barn- och elevombudets beslut 2020-12-16 med diarienummer SI 2019:10119 och Skolinspektionens beslut 2021-01-21 med diarienummer SI 2019:2587)
- Sexårigt barn som slår och sparkar annat barn på förskolan (Skolinspektionens beslut 2021-01-19 med diarienummer SI 2020:6465)
- Nedsättande kommentarer och bilder på sociala medier (Barn- och elevombudets beslut 2019-07-09 med diarienummer SI 2019:2080 och Skolinspektionens beslut 2020-02-27 med diarienummer 2019:4147)
- Psykiska kränkningar genom utfrysning (Skolinspektionens beslut 2016-11-30 med diarienummer 41-2016:5970)
-

Källor: 6 kapitlet 3 och 9 §§ skollagen och proposition 2005/06:38 Trygghet, respekt och ansvar – om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, sidan 137.

Vad är mobbning?

Begreppet mobbning finns inte i skollagen. En vanlig användning av ordet är om ett barn eller en elev blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid upprepade tillfällen. Kränkande behandling kan vara något som bara händer en gång. Kränkande behandling är alltså ett bredare begrepp, som kan innefatta mobbning men även andra kränkande beteenden.

Källor: 6 kapitlet 3 § skollagen och proposition 2005/06:38 Trygghet, respekt och ansvar – om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, sidan 102.

Diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier

Vad är diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier?

Skyldigheten att förebygga och åtgärda diskriminering regleras huvudsakligen i diskrimineringslagen. Förenklat är diskriminering att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha sin grund i någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet

- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Det finns sex former av diskriminering. Två av dessa är trakasserier och sexuella trakasserier. Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen gäller samma regler för personalens respektive rektorns anmälningsskyldighet som vid upplevd kränkande behandling.

Skyldigheten att motverka diskriminering framgår även av läroplanerna

Skolans skyldighet att aktivt motverka alla tendenser till diskriminering uttrycks även i läroplanerna. I de inledande delarna i skolans och vuxenutbildningens läroplaner framgår att intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Även i förskolans läroplan regleras skyldigheten att aktivt motverka diskriminering.

Källor: 6 kapitlet 3 och 10 §§ skollagen, 1 kapitlet 4 § diskrimineringslagen samt läroplanerna för respektive skolform.